

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 151/04-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ing. P. Š., bytom K. N. M., zastúpeného advokátom JUDr. M. B., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 163/95, ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Cb 15/99 na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 163/95 **p o r u š i l** základné právo Ing. P. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Cb 15/99 p o r u š i l základné právo Ing. P. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ing. P. Š. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. P. Š. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Ing. P. Š. p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 11 080 Sk (slovom jedenásťtisícosemdesiat slovenských korún), ktorú sú povinné Okresný súd Žilina v časti 8 000 Sk a Krajský súd v Banskej Bystrici v časti 3 080 Sk zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. M. B., Advokátska kancelária, P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažnosti Ing. P. Š. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 151/03-24 z 12. mája 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. P. Š., bytom K. N. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. B., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie

jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 163/95, ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Cb 15/99.

Vo svojom podaní sťažovateľ uviedol, že sa žalobou z 8. marca 1995 na okresnom súde domáhal proti „*odporcovi Kooperatíva, a. s., družstevná poisťovňa, (...) Žilina*“ zaplata sumy 373 199,90 Sk z titulu nároku na plnenie z poistnej zmluvy. Okresný súd uznesením z 8. septembra 1995 konanie zastavil pre nedostatok procesnej spôsobilosti subjektu označeného v žalobe ako odporca. Sťažovateľ napadol rozhodnutie odvolaním z 9. októbra 1995 a 5. júna 1996, 12. júla 1996 a 1. októbra 1996 sa domáhal ďalšieho postupu v konaní. Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu ďalej uviedol: „*Na tomto základe súd dňa 10. 10. 1996 vydal uznesenie, v ktorom autoremedúrou zrušil vyššie uvedené uznesenie s tým, že bude ďalej vo veci konať a na deň 22. 10. 1996 nariadil vo veci pojednávanie. Predseda Okresného súdu v Žiline v odpovedi zo dňa 17. 10. 1996 na sťažnosť na prietahy potvrdil, že predsedkyňa senátu má vo veci subjektívne prietahy, ktoré jej ústne vytkol.*“ Podľa právneho zástupcu sťažovateľa rozhodol okresný súd vo veci rozsudkom 28. novembra 1996, ktorý bol však na základe odvolania sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 645/97 z 12. júna 1997 zrušený a vec bola vrátená okresnému súde na ďalšie konanie. Okresný súd bol vo veci následne nečinný. Sťažovateľ sa preto domáhal urýchlenia postupu v konaní viacerými podaniami. Na základe sťažnosti z 20. novembra 2002 mu predsedníčka okresného súdu v odpovedi zo 6. februára 2003 oznámila, že vec bola 20. januára 2003 postúpená z dôvodu vecnej príslušnosti krajskému súde. Ten vo veci pojednával 4. apríla 2003 a na pojednávaní taktiež vyhlásil rozsudok č. k. 49 Cb 15/99-105, ktorým žalobu zamietol. Sťažovateľ podal 16. mája 2003 proti uvedenému rozsudku odvolanie.

Sťažovateľ namietal, že „*ani po viac ako ôsmich rokoch vec nie je s konečnou platnosťou rozhodnutá (...)*“. Sťažovateľ sa domnieva, že „*nečinnosťou Okresného súdu*

v Žiline a Krajského súdu v Banskej Bystrici a prietiahmi v súdnom konaní boli porušené jeho základné práva zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“. Sťažovateľ je toho názoru, že „prietiahmi v konaní na príslušnom súde mu vznikla veľká morálna a nemajetková strata predovšetkým tým, že zo strany súdnej moci sa mu nedostalo právnej ochrany v prípade rozhodovania o žalobnom návrhu vo veci, ktorá mu spôsobila značnú majetkovú ujmu, ktorej následky nesie dodnes“.

Na základe uvedených tvrdení sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa Ing. P. Š., (...), bytom (...) K. N. M., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom Okresného súdu v Žiline vo veci vedenej pod spis. zn.: 12 C 163/95-34 a vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn.: 49 Cb 15/99-105 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi priznáva primerané zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 200.000,- Sk.

Sťažovateľovi sa priznávajú trovy konania (...).“

V prílohe sťažnosti predložil sťažovateľ ústavnému súdu fotokópie sťažností na prietahy v označenom konaní adresovaných predsedovi okresného súdu z 1. októbra 1996 a 20. novembra 2002.

Na základe výzvy ústavného súdu z 15. marca 2004 sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril podaním sp. zn. Spr. 483/04 z 30. marca 2004 aj krajský súd prostredníctvom svojho predsedu. V rámci svojho vyjadrenia vo veci predseda krajského súdu stručne chronologicky opísal priebeh konania v predmetnej veci na tomto súde a v jeho závere uviedol, že pokiaľ *„došlo k prietahom v súdnom konaní, tieto neboli zapríčinené Krajským súdom v Banskej Bystrici, preto sťažnosť sťažovateľa považujem za neodôvodnenú“*. Podaním zo 14. júla 2004 krajský súd ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd sa v predmetnej veci vyjadril listom sp. zn. Spr 3515/03 z 29. júna 2004, v prílohe ktorého ústavnému súdu zaslal aj stanovisko zákonnej sudkyne z 15. júna 2004. Zákonná sudkyňa okrem popisu priebehu predmetného konania na okresnom súde v rámci svojho stanoviska uviedla, že odmieta „*subjektívnu zodpovednosť za daný stav v predmetnej veci. Skutočnosť, že ak som vo veci nekonala, bola spôsobená objektívnymi okolnosťami spočívajúcimi v neprimeranom množstve vecí v mojom senáte, v dôsledku čoho som nemala možnosť prejednávať veci bez zbytočných prietahov*“. V závere svojho stanoviska uviedla, že uznáva právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak orgány štátnej správy súdov podľa nej „*sudcom nevytvorili podmienky na riadny výkon súdnictva*“, a to predovšetkým tie, ktoré sa týkajú personálneho obsadenia súdu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zistil ústavný súd nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal na okresnom súde 16. marca 1995 proti žalovanému žalobu o zaplatenie 373 199,90 Sk s prísl.

Pokynom súdnej kancelárie z 3. júla 1995 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať právneho zástupcu sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a doručiť mu druhopis žaloby na vyjadrenie. Sťažovateľ v prílohe svojho podania z 20. júla 1995 okresnému súdu zaslal kópiu ústrižku poštovej poukážky o zaplatení súdneho poplatku z 20. júla 1995.

Okresný súd listom z 23. augusta 1995 urgoval zaslanie vyjadrenia žalovaného v predmetnej veci. Žalovaný listom z 25. augusta 1995 okresnému súdu oznámil, že spôsobilosť vystupovať ako účastník konania má KOOPERATÍVA, družstevná poisťovňa, a. s., Bratislava.

Vo veci konajúci sudca pokynom zo 7. septembra 1995 nariadil pojednávanie na 8. september 1995, na ktorom uznesení č. k. 12 C 163/95-34 konanie v predmetnej veci zastavil.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 9. októbra 1995 podal v predmetnej veci odvolanie proti uzneseniu č. k. 12 C 163/95-34 z 8. septembra 1995 a súčasne odstránil nedostatok podmienky konania spočívajúci v nesprávnom označení žalovaného.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 12. júla 1996 urgoval okresný súd, aby podal správu, kedy bol spisový materiál v predmetnej veci doručený krajskému súdu.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 163/95-37 z 10. októbra 1996 autoremedúrou zrušil uznesenie z 8. septembra 1995 s tým, že bude vo veci konať. Pokynom z toho istého dňa vo veci konajúci sudca nariadil v predmetnej veci pojednávanie, nechal naň predvolať účastníkov konania, ako aj právneho zástupcu sťažovateľa a súčasne im doručiť uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 163/95-37 z 10. októbra 1996.

Žalovaný splnomocnil 20. októbra 1996 na jeho zastupovanie v predmetnom konaní JUDr. M. D., komerčnú právničku, M., ktorá sa listom z 21. októbra 1996 k predmetnej veci vyjadrila.

Okresný súd pojednávanie 22. októbra 1996 odročil na 6. november 1996, pričom súčasne právnej zástupkyňi sťažovateľa uložil povinnosť predložiť okresnému súdu doklady týkajúce sa veci ochrany osobnosti. Pojednávanie 6. novembra 1996, na ktorom sa nezúčastnili právni zástupcovia účastníkov konania, bolo uznesením okresného súdu odročené na 22. november 1996 a okresný súd súčasne právnenému zástupcovi sťažovateľa opätovne uložil povinnosť päť dní pred pojednávaním predložiť okresnému súdu písomné doklady týkajúce sa veci ochrany osobnosti.

Právny zástupca sťažovateľa v prílohe svojho podania z 13. novembra 1996 okresnému súdu zaslal kópiu rozsudku krajského súdu sp. zn. 18 C 13/94 zo 7. júna 1996

a opis sťažovateľovho odvolania v uvedenej veci zo 7. novembra 1996 týkajúce sa veci ochrany osobnosti.

Podaním z 19. novembra 1996 právna zástupkyňa žalovaného doplnila svoje vyjadrenie k žalobe sťažovateľa z 9. marca 1995.

Okresný súd pojednávanie konané 22. novembra 1996 po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania uznesením odročil na 28. november 1996. Na pojednávaní 28. novembra 1996 okresný súd uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a následne vyhlásil rozsudok č. k. 12 C 163/95-28 v predmetnej veci. Právny zástupca žalobcu podal 18. februára 1997 proti rozsudku okresného súdu z 28. novembra 1996 odvolanie.

Pokynom z 24. februára 1997 nechal vo veci konajúci sudca doručiť druhopis odvolania právnej zástupkyňi žalovaného na vyjadrenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 12 C 163/95 z 27. februára 1997 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Právny zástupca sťažovateľa podaním zo 17. marca 1997 podal proti uzneseniu z 27. februára 1997 odvolanie.

Vo veci konajúci sudca pokynom z 29. apríla 1997 nechal vyhotoviť predkladaciu správu pre Krajský súd v Žiline za účelom rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku z 28. novembra 1996. Krajskému súdu v Žiline bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 2. mája 1997.

Vo veci konajúci sudca Krajského súdu v Žiline pokynom zo 16. mája 1997 nariadil na 12. jún 1997 pojednávanie v predmetnej veci a nechal naň predvolať právnych zástupcov účastníkov konania. Na pojednávaní 12. júna 1997 Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 5 Co 645/97 rozsudok z 28. novembra 1996 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený 6. augusta 1997.

Vo veci konajúci sudca okresného súdu nechal pokynom z 25. novembra 1997 doručiť uznesenie Krajského súdu v Žiline z 12. júna 1997 právnym zástupcom účastníkov konania.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní z 11. marca 1998 žiadal okresný súd o vytýčenie pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd listom zo 16. septembra 1998 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v lehote 15 dní pripojil k spisu písomné doklady v zmysle záverov odvolacieho súdu. Listom z 26. októbra 1998 okresný súd urgoval právneho zástupcu sťažovateľa, aby splnil výzvu okresného súdu zo 16. septembra 1998. Právny zástupca časť požadovaných písomných dokumentov okresnému súdu predložil osobne 3. novembra 1998.

Okresný súd listom z 5. novembra 1998 požiadal Okresný úrad Kysucké Nové Mesto, odbor živnostenský a ochrany spotrebiteľa, o predloženie výpisu živnostenského listu sťažovateľa k decembru 1993. Dňa 13. novembra 1998 bol okresnému súdu doručený živnostenský list sťažovateľa č. 543/1992 z 28. apríla 1992.

Pokynom z 9. novembra 1998 nechal vo veci konajúci sudca oznámiť právnym zástupcom účastníkov konania, že predmetná vec bola postúpená vecne a miestne príslušnému Krajskému súdu v Žiline.

Listom z 10. novembra 1998 (doručeným 3. decembra 1998) postúpil okresný súd predmetnú vec Krajskému súdu v Žiline, ktorý ju listom z 23. februára 1999 (doručeným 15. marca 1999) postúpil krajskému súdu z dôvodu jeho miestnej príslušnosti.

Krajský súd spisový materiál v predmetnej veci vrátil Krajskému súdu v Žiline, pretože bol postúpený skôr, ako rozhodol príslušný odvolací súd o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu sp. zn. 12 C 163/95 z 27. februára 1997. Spisový materiál bol Krajskému súdu v Žiline doručený 18. augusta 2000 a tento ho vrátil 22. augusta 2000 okresnému súdu na vykonanie potrebných úkonov súvisiacich s podaným odvolaním.

Okresný súd listom zo 17. októbra 2000 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby mu v lehote 10 dní doručil dôvody odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 27. februára 1997.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu zo 17. októbra 2000 podaním doručeným okresnému súdu 5. januára 2001, v ktorom doplnil dôvody odvolania zo 17. marca 1997.

Právna zástupkyňa žalovaného listom z 18. júna 2001 oznámila okresnému súdu, že skončila právne zastupovanie žalovaného v predmetnej veci, a súčasne si v ňom vyčíslila svoje trovy právneho zastupovania.

Právny zástupca sťažovateľa podaním z 20. mája 2002 požiadal okresný súd o podanie správy, v akom štádiu sa predmetná vec nachádza.

Okresný súd opätovne na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu zo 17. júna 2002 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na doplnenie dôvodov odvolania a zároveň ho upozornil, že v prípade nesplnenia výzvy v lehote 10 dní bude odvolacie konanie zastavené. Právny zástupca sťažovateľa okresnému súdu vo svojom podaní z 2. júla 2002 oznámil, že dôvody odvolania mu už doručil 5. januára 2001.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 3. septembra 2002 bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 24. septembra 2002 Krajskému súdu v Žiline.

Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 5 Co 1914/02 z 13. októbra 2002, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. októbra 2002, uznesenie okresného súdu z 27. februára 1997 potvrdil. Okresnému súdu bol následne spisový materiál v predmetnej veci doručený 24. októbra 2002. Vo veci konajúci sudca okresného súdu nechal pokynom z toho istého dňa predmetné uznesenie z 13. októbra 2002 doručiť právny zástupcom účastníkov konania a 21. novembra 2002 nechal vyznačiť právoplatnosť uznesenia a predložiť ho na vymáhanie.

Okresný súd predmetný spis postúpil krajskému súdu (doručený bol 3. februára 2003) na základe pokynu zákonného sudcu z 20. januára 2003.

Vo veci konajúci sudca krajského súdu pokynom z 19. marca 2003 nariadil na 4. apríl 2003 pojednávanie a nechal naň predvolať právnych zástupcov účastníkov konania.

Žalovaný podaním zo 4. apríla 2003 požiadal krajský súd o ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní a zároveň mu oznámil, že splnomocnil na svoje zastupovanie v predmetnom spore Mgr. G. K.

Krajský súd na pojednávaní konanom 4. apríla 2003 vyhlásil rozsudok č. k. 49 Cb 15/99-105, ktorým žalobu v predmetnej veci zamietol. Predmetný rozsudok bol na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 5. mája 2003 doručený právnemu zástupcovi sťažovateľa, ako aj žalovanému.

Sťažovateľ podal listom zo 16. mája 2003 proti rozsudku krajského súdu zo 4. apríla 2003 odvolanie. Krajský súd listom z 22. mája 2003 odvolanie sťažovateľa doručil žalovanému a súčasne ho vyzval, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadril.

Vo veci konajúci sudca nechal 24. júna 2003 predložiť spisový materiál v predmetnej veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý ho následne 30. júna 2003 prevzal. Krajský súd v prílohe listu z 30. júla 2003 zaslal najvyššiemu súdu vyjadrenie žalovaného k podanému odvolaniu sťažovateľa.

Vo veci konajúci sudca najvyššieho súdu pokynom zo 16. februára 2004 nariadil na 2. marec 2004 pojednávanie v predmetnej veci a nechal naň predvolať právneho zástupcu sťažovateľa, ako aj žalovaného. Na pojednávaní 2. marca 2004 najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 Obo 165/03, ktorý bol krajskému súdu spolu so spisovým materiálom v predmetnej veci doručený 26. marca 2004. Pokynom z 30. marca 2004 nechal vo veci konajúci sudca krajského súdu doručiť rozsudok najvyššieho súdu právnemu zástupcovi sťažovateľa, ako aj žalovanému.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom a krajským súdom je žaloba o plnenie z poisťnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi predmetného konania. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa, okresného súdu a krajského súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o osobitnej skutkovej alebo právnej zložitosti veci.

B) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania hodnotí ústavný súd ako aktívne, sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu, zúčastňoval sa jednotlivých pojednávaní na okresnom súde aj krajskom súde (osobne alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu) a počas celej doby konania bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Ústavný súd však pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj skutočnosť, že sťažovateľ prostredníctvom svojho

právneho zástupcu podal žalobu na vecne nepríslušný súd, čím taktiež prispel k spomaleniu postupu súdu v predmetnej veci

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu a krajského súdu v predmetnej veci.

Postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 163/95

Podľa zistenia ústavného súdu bolo preskúmané konanie poznačené dlhými obdobiami nečinnosti okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu trvajúce 12 mesiacov začalo 9. októbra 1995 (doručenie odvolania s'ťažovateľa proti uzneseniu z 8. septembra 1995) a skončilo sa 10. októbra 1996 (zrušenie uznesenia okresného súdu z 8. septembra 1995 autoremedúrou). Dňa 25. novembra 1997 (pokyn zákonného sudcu doručiť uznesenie krajského súdu z 12. júna 1997 právnym zástupcom účastníkov konania) začalo plynúť druhé obdobie nečinnosti okresného súdu trvajúce takmer 10 mesiacov, t. j. až do 16. septembra 1998, keď okresný súd zaslal výzvu právnemu zástupcovi s'ťažovateľa. Posledné, v poradí tretie obdobie nečinnosti, zistené ústavným súdom v preskúmanom konaní trvajúce takmer 20 mesiacov bolo obdobie od 5. januára 2001, keď bolo okresnému súdu doručené podanie, ktorým právny zástupca s'ťažovateľa na základe jeho výzvy doplnil dôvody odvolania, do 3. septembra 2002, keď zákonný sudca nechal pokynom doručiť spisový materiál v predmetnej veci Krajskému súdu v Žiline.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj skutočnosť, že postup okresného súdu v predmetnej veci bol poznačený procesnými pochybeniami, ktoré taktiež prispeli k predĺženiu konania v predmetnej veci. V dôsledku svojho procesného pochybenia okresný súd napr. dlhodobo konal bez toho, aby mal vyriešenú otázku splnenia jednej zo základných procesných podmienok na strane súdu – vecnú príslušnosť, pričom skúmanie splnenia tejto podmienky konania kedykoľvek počas konania patrilo podľa § 103 v tom čase platného Občianskeho súdneho poriadku medzi jeho procesné povinnosti.

Dňa 22. augusta 2000 bol spisový materiál v predmetnej veci opätovne vrátený z Krajského súdu v Žiline „na vykonanie potrebných úkonov ohľadne odvolania proti uzneseniu o zaplatení súdneho poplatku z odvolania“ okresnému súdu taktiež v dôsledku jeho procesného pochybenia (predkladacou správou z 29. apríla 1997 bol spisový materiál predložený Krajskému súdu v Žiline iba na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku).

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že ústavným súdom boli v predmetnom konaní zistené dlhé obdobia (v trvaní spolu štyridsaťdva mesiacov, t. j. tri a pol roka) zapríčinené nečinnosťou okresného súdu bez toho, aby jeho postupu v nich bránila zákonná prekážka, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania, a preto je potrebné ich považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na stav konania prezentovaný urobenými procesnými úkonmi vo veci, dĺžku konania vo veci, ako aj doterajšiu judikatúru ústavného súdu, v ktorej vyslovil, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (III. ÚS 14/00), argumenty vo veci konajúcej sudkyne súvisiace s veľkým nápadom vecí ústavný súd nemohol akceptovať.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a ani za primeranú v zmysle čl. 6 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

Postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Cb 15/99

Ústavný súd v preskúmanom konaní zistil dlhé obdobie nečinnosti v postupe krajského súdu, ktoré malo taktiež výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Uvedené obdobie začalo doručením spisového materiálu v predmetnej veci krajskému súdu 15. marca 1999 a trvalo šesťnásť mesiacov, t. j. až do 9. augusta 2000, keď bol spisový materiál v predmetnej veci doručený späť Krajskému súdu v Žiline. Aj keď ďalšiemu postupu

krajského súdu po opätovnom doručení spisového materiálu v predmetnej veci 3. februára 2003 už nemožno vyčítať žiadne nedostatky (konal a rozhodol bez prietáhov rozsudkom zo 4. apríla 2003), nečinnosť krajského súdu vo vyššie označenom období trvajúcim šesťnásť mesiacov bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, a teda aj porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na krajskom súde považovať podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a ani za primeranú podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk, pretože *„prietahmi v konaní na príslušnom súde mu vznikla veľká morálna a nemajetková strata predovšetkým tým, že zo strany súdnej moci sa mu nedostalo právnej ochrany v prípade rozhodovania o žalobnom návrhu vo veci, ktorá mu spôsobila značnú majetkovú ujmu, ktorej následky nesie dodnes“*.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto

porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 30 000 Sk od okresného súdu a 10 000 Sk od krajského súdu, t. j. celkovo sumu 40 000 Sk. Pri posúdení závažnosti ujmy sťažovateľa, a tým aj výšky primeraného finančného zadosťučinenia prihliadal ústavný súd okrem dĺžky zbytočných prietáhov (štyridsaťdva mesiacov v konaní vedenom na okresnom súde a šesťnásť mesiacov v konaní vedenom na krajskom súde) aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu, predovšetkým na predmet sporu, ako aj na skutočnosť, že podľa názoru ústavného súdu nemožno rozsah a intenzitu nemajetkovej ujmy, ktorá bola sťažovateľovi spôsobená zbytočnými prietahmi v posudzovanom konaní, stotožniť s majetkovou ujmovou vzniknutou pri jeho podnikateľskej činnosti a s ňou spojenými následkami, za ktoré nenesú zodpovednosť okresný súd a krajský súd.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 16 069 Sk pozostávajúcu „(...) z dvoch úkonov tarifnej hodnoty z čiastky 200 000 Sk po 6 650 Sk za jeden úkon + 19 % DPH, t. j. 15 827 Sk a dvakrát paušálna suma náhrad po 128 Sk (...)“ na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 17 ods. 2, § 19 ods. 3, § 22 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je ocenený peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období

od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu je 136 Sk.

Ústavný súd právnenému zástupcovi sťažovateľa priznal náhradu trov konania vo výške 11 080 Sk pozostávajúcich z trov za dva úkony právnej služby (prípravu a prevzatie vecí, písomné podanie na súd) vyčíslených vo výške 9 080 Sk (t. j. 4 540 Sk x 2) vrátane úhrady režijného paušálu vo výške 272 Sk (vyčísleného ako 136 Sk x 2). Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd mu odmenu zvýšil o daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 1 725 Sk (vyčíslenú ako 9 080 Sk x 19 %).

Ústavný súd vzhľadom na mieru, ktorou okresný súd a krajský súd prispeli k porušeniu práv sťažovateľa v preskúmanom konaní, vo výroku prikázal uhradiť náhradu trov konania sťažovateľa v časti 8 000 Sk okresnému súdu a v časti 3 080 Sk krajskému súdu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie úhrady trov konania v sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2004